

การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

นายเสรี โกมลเปลิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541
ISBN 974-639-770-2
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CAMPAIGN EXPENDITURE IN LOCAL ELECTION

Seri Gomolpelin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

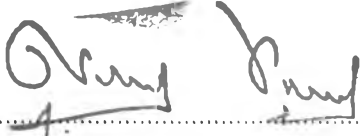
Academic Year 1998

ISBN 974-639-770-2

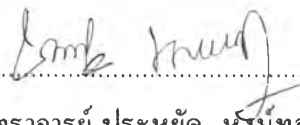
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่น
โดย   นายเสรี โกมลเปลิน
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

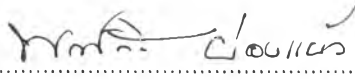

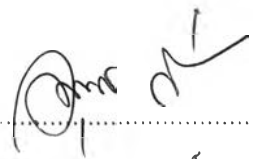
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

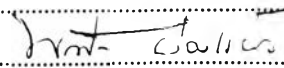

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

เสรี โกมลเปลิน : การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น CAMPAIGN
EXPENDITURE IN LOCAL ELECTION อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร. พรศักดิ์
ผ่องแผ้ว ; 121 หน้า ISBN 974-639-770-2

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการใช้เงินในการหาเสียงเลือกตั้ง
ของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยใช้การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลอรุณยูประเทศ
จังหวัดสระแก้ว เมื่อ พ.ศ. 2538 เป็นกรณีศึกษา โดยมีสมมุติฐานว่า เงินเป็นปัจจัยสำคัญที่มี
อิทธิพลต่อผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระดับต่างๆกัน ทั้งทางด้านชีวิตความเป็นอยู่และความ
ผูกพันกับตัวผู้สมัคร จนถึงได้ว่าเงินเป็นเหตุผลสำคัญในการลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด
ผู้หนึ่ง และไปเลือกตั้งโดยคำนึงถึงเงินเป็นสำคัญ ได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางการ
เมืองไทย การศึกษาเรื่องนี้ได้ใช้ทฤษฎีประชาธิปไตย และแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็น
กรอบในการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัย ยืนยันสมมุติฐานบางส่วนกล่าวคือ มีการใช้เงินในการหาเสียง
เลือกตั้ง โดยใช้ทั้งในทางที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุดมีการใช้เงิน
เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้เงินในการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การซื้อเสียง การจัดเลี้ยง
เป็นต้น อย่างไรก็ตามการใช้เงินในทางที่ไม่ถูกต้องนั้นเป็นการใช้จ่ายผ่านญาติและคนใกล้ชิดที่
ไว้วางใจเท่านั้น มิได้มีการจัดตั้งหรือใช้จ่ายผ่านหัวคะแนนเช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อ
พัฒนาการทางการเมืองของไทย เนื่องจากเป็นการปลุกฝังค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะส่งผล
กระทบอย่างกว้างขวางต่อการเลือกตั้งในระดับอื่นๆ ต่อไป

ภาควิชา ..... การปกครอง .....
สาขาวิชา ..... การปกครอง .....
ปีการศึกษา ..... 2541 .....

ลายมือชื่อนิสิต ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C 731539 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: CAMPAIGN EXPENDITURE IN LOCAL ELECTION. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
PORNSAK PHONGPHEW Ph.d. 121 pp. ISBN 974-639-770-2

The research involves the attempt to study money investing practice commonly found at the local-level politics during the election campaign. The research is based on the "municipal members election held at Aranyaprathet sub-district, Sra-Kaew province in the year 1995" as the case study and upon the hypothesis as follows; Money embodies the fundamental element which has influential impacts upon the voting behaviour of local voters and the extent of its impacts varies according to other factors such as their living standards and the intimacy between them and the candidates. Despite other factors which may also affect voting behaviour, it is definitely money that primarily motivates and determines the voting decision of local people. This condition greatly impedes the development of Thai political system, particularly at the local level where it is a constant and recurrent practice. This research herein adheres specifically to the theory of Democracy and ideas concerning Election as the conceptual framework.

Results of this research affirms some aspects of the hypothesis which entail that the practice of money-investing, both legally and illegally, exists as a means of electioneering for local politicians. In addition, during the most recent election held, the amount of expenditure bore by each candidate for this purpose increased markedly, especially those spent illegally such as vote-buying and public catering etc.. Nonetheless, money spent in this manner reached people through the hands of candidates' relatives or their reliable followers instead of via organized networks or warhorses as in the case of MP's election. Such practice constitutes one of the greatest impediments which deter the development of Thai political system in that, through such practice, the unfavourable election values were established and will have further far-reaching effects on the elections held at other levels.

ภาควิชา การปกครอง

สาขาวิชา การปกครอง

๒๕๔๑

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

๒๕๔๑

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยความกรุณาของ รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ที่ปรึกษาและคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าคอยให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางและให้ความช่วยเหลือผู้ศึกษาด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณสมาชิกสภาเทศบาลตำบลรัษฎาประเทศ จังหวัดสระแก้ว และเพื่อนข้าราชการในจังหวัดสระแก้วเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาและเพื่อนข้าราชการทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณ บิดา-มารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษากับผู้ศึกษามาตั้งแต่ต้น

ผู้ศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	10
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	11
วิธีการศึกษาวิจัย.....	11
สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	12
นิยามศัพท์.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย..	13
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวความคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ทฤษฎีประชาธิปไตย.....	14
แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....	18
แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	24
แนวความคิดของหลักการประชาธิปไตยกับการปกครองท้องถิ่น.....	34
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
บทที่ 3 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบลอรัญญูประเทศ.....	64
เทศบาล.....	64
องค์ประกอบของเทศบาล.....	65
การจัดองค์การและการบริหารงานของเทศบาล.....	66
หน้าที่และความรับผิดชอบของเทศบาล.....	67
รายได้ของเทศบาล.....	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลรัษฎาประเทศ.....	69
ลักษณะทางการเมืองของเทศบาลตำบลรัษฎาประเทศ.....	73
ลักษณะทางการคลังของเทศบาลตำบลรัษฎาประเทศ.....	73
บทที่ 4 การใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล	
ตำบลรัษฎาประเทศ.....	75
สภาพการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลรัษฎาประเทศ.....	75
การสมัครรับเลือกตั้งและผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล	
ตำบลรัษฎาประเทศ.....	76
การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้ง.....	85
สรุปวิเคราะห์การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้ง.....	96
บทที่ 5 สรุป วิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ.....	100
สรุป.....	100
วิเคราะห์.....	104
ข้อเสนอแนะ.....	106
รายการอ้างอิง.....	107
ภาคผนวก ก.	115
ภาคผนวก ข.	144
ประวัติผู้เขียน.....	148

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ตำบลอรัญญประเทศ พ.ศ.2538.....	77
ตารางที่ 2	แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลอรัญญประเทศ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2538.....	81
ตารางที่ 3	แสดงการเปรียบเทียบบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาเทศบาล ตำบลอรัญญประเทศ ปี พ.ศ.2533 - พ.ศ.2538 และ ปี พ.ศ.2538 - พ.ศ.2543	83
ตารางที่ 4	แสดงการเปรียบเทียบปริมาณการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล ปี พ.ศ.2533 และ พ.ศ.2538 ของกลุ่ม "อรัญก้าวหน้า" และ กลุ่ม "อรัญยุคใหม่"	97

สารบัญแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่ 1	แสดงระบบการเมืองในเทศบาล.....	4
แผนภูมิที่ 2	แสดงการจ่ายเงินซื้อเสียงทั้งในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่.....	44